

Disruption

written by Alfons Duran Pich | 31 de gener de 2025

Al llarg de la història s'han anat produint processos de canvi, la majoria de manera gradual, amb lleugers progressos i petits recessos que han donat com a resultat una última i definitiva tendència de millora per a la societat. En el temps aquesta millora ha estat etiquetada com a "reforma", que té el significat d'acceptar el model acumulat per a millorar-lo.

Però a vegades (poques) els fets han pres una altra direcció. S'ha produït una "ruptura" (*disruption*), ha canviat el paradigma. La societat o, millor dit, les elits intel·lectuals que qüestionaven l'*statu quo*, van modificar les regles de joc i, per tant, el patró dominant fins a aquell moment. El sotmetiment del poder Real al Parlament (Anglaterra 1688) va ser un bon exemple, com ho van ser la Revolució Bolxevic (Rússia 1917), amb la constitució del primer estat socialista del món i la Revolució Francesa (1789) amb la consolidació de la burgesia.

El món empresarial s'ha anat fent ressò de tot això i amb el temps s'han fet distincions entre l'empresari, el mànager i l'emprenedor, sent aquest últim el genuí representant en el seu camp del "rupturisme". I el "rupturisme" en aquest cas és fer altres coses o fer les mateixes coses d'una altra manera. Tot això sempre que al final s'aconsegueixi l'objectiu que es persegueix.

Si prenem aquest concepte com a metàfora i el traslladem a la política catalana –definint la política com el compromís del ciutadà amb la societat (el *zoon politikon* d'Aristòtil)–, l'últim procés de ruptura es va portar a terme el dia primer d'octubre del 2017 amb la declaració d'independència de Catalunya. Que les forces de la repressió espanyola castiguessin durament els participants en el referèndum que va portar a la independència, que s'anul·lés la veu del poble,

que en termes operatius el propòsit final no es complís, que les suposades democràcies occidentals es mantinguessin al marge, no invalida el poder d'una ruptura que no té ni tindrà marxa enrere. No hi ha gradualisme, perquè no pot haver-n'hi per a tots aquells que van viure de prop aquest moment històric.

Ara estem en etapes de calma (que ens retrotreu a la "pau del cementiri", com dèiem alguns en ple franquisme), però que ningú no s'equivoqui. El *ritornello* és aquí. L'Estat espanyol (el profund i el superficial, l'estirat i el trinxeraire) ho sap àmpliament i per això "infiltra", "amenaça", "provoca", "vigila", "controla" i tot el que vostè vulgui afegir. I això que després de la tramposa "Transició" ha aconseguit incrustar a Catalunya per primera vegada un govern rabiosament espanyolista, amb la vergonyosa ajuda d'un dels partits que es declarava independentista (Esquerra Republicana), que abans era catalana però que ara aposta per la multiculturalitat. Aquest govern (un govern similar al de Vichy, 1940) és el representant de les forces d'ocupació i els seus integrants responen a aquest perfil. Són addictes al Règim.

I quan ocorren aquestes coses en el trànsit de la història i el projecte rupturista no es materialitza, els líders es refugien per a evitar la violència de l'Estat, s'organitzen a l'interior i a l'exterior i inicien un llarg pla de treball per a prosseguir la consecució de l'objectiu no aconseguit, objectiu que en el cas de Catalunya no és cap altre que la independència.

Així ho va fer el 1940 un militar de rang mitjà (Charles de Gaulle) que després de la invasió alemanya i l'armistici acordat pel general Pétain amb la Wehrmacht alemanya, va anar a Londres i va crear les bases d'una unitat de treball (la *France Lliure*) amb l'únic propòsit de recuperar les llibertats perdudes de la França Republicana.

De la mateixa forma una bona part del govern català va anar a

Brussel·les per a crear un “govern a l’exili”, figura moltes vegades repetida en diferents països i situacions similars. L’error –cras error– va ser que la majoria d’aquests consellers van tornar amb la pelegrina idea que la justícia de l’Estat els comprendria. Van arribar somrients “amb el lliri a la mà”. Ja sabem que va ocórrer. Trist i penós.

Els “exiliats”, amb el suport financer de milers de ciutadans independentistes, van tractar de crear un òrgan de govern que van anomenar “Consell de la República”, govern que pretenia representar tots els corrents rupturistes, qualsevol que fora la seva ideologia.

Han transcorregut molts anys i el projecte no ha funcionat. Les raons han estat diverses. Podem apuntar-ne algunes com, per exemple, que el president de l’òrgan (president de la Generalitat senyor Puigdemont) fos al seu torn president d’un partit polític (Junts per Cat); que el líder de l’altre partit independentista (exvicepresident de la Generalitat senyor Junqueras) posés des del primer moment totes les traves inimaginables per a impedir-ne l’èxit; que els corrents marginals (la CUP i altres) fessin el que acostumen a fer: assemblees per a no decidir res. L’Estat espanyol també va repetir el seu repertori de joc brut. I per arrodonir el contenciós, han aflorat fa poc alguns dubtes sobre el correcte ús dels recursos. Tot això és molt confús.

I ara, de forma una mica sobtada i poc transparent, s’han convocat eleccions perquè els membres del Consell votin un nou president, després de la renúncia del president Puigdemont. És per això que crec que abans de votar, qui té dret a fer-ho (els que paguen la seva quota com a membres), convé fer unes reflexions de caràcter quantitatiu i qualitatiu. Vegem primer algunes xifres.

En el referèndum per a la independència (2017) van votar a favor del Sí 2.020.144 ciutadans.

En les eleccions autonòmiques del 2017, fetes dos mesos després de l'aplicació del 155, els partits independentistes van mantenir el pols amb l'Estat amb 2.079.000 vots. Era la confirmació de la voluntat política dels ciutadans independentistes.

A les eleccions del 2021, els partits independentistes van patir una caiguda espectacular, amb uns 700.000 vots menys que en el 2017.

El 2024 es van repetir globalment els resultats del vot independentista corresponent al 2021, amb 1.360.000 vots, encara que en aquest cas la distribució del vot entre els partits "va variar significativament, amb la interessant incorporació d'Aliança Catalana, un petit partit de base local que qüestionava l'*statu quo*".

El Consell de la República, creat el 2018 com a entitat privada domiciliada a Bèlgica, va tenir el seu moment de glòria en el 2020 en l'acte multitudinari del Parc de les Exposicions de Perpinyà. El 2021, 100.000 persones eren membres de ple dret.

En aquest moment (gener 2025) no sabem la xifra real dels seus adherits, però en el cas que es mantingués la xifra de 100.000, significa que amb prou feines un 5% dels independentistes s'han compromès fins ara de veritat amb el projecte.

A judici nostre, això ha ocorregut sobretot perquè no s'ha explicat bé a la ciutadania quin era el seu paper i en quina mesura aquest paper podia resultar crític per a aconseguir la independència.

En una empresa privada, i el Consell de la República jurídicament ho és, els responsables haurien de ser destituïts o presentar col·lectivament la seva dimissió. Sense dramatismes. No han de continuar en els seus llocs perquè no han complert els objectius marcats.

Passem ara a la part qualitativa i tornem per un moment al succeït a la França ocupada durant la II Guerra Mundial. De Gaulle va ser acollit a Anglaterra amb una certa reticència i no se li van proporcionar prou mitjans perquè la seva veu pogués tenir el resultat desitjat. Però aviat, el govern britànic, i més tard la resta dels aliats, va saber que més enllà del símbol "De Gaulle" França comptava amb una potent i ben organitzada xarxa de resistència, dirigida per Jean Moulin (un destacat membre del radical-socialisme francès) i per líders carismàtics com Henri Frenay, Emmanuel d'Astier de la Vigerie i Jean-Pierre Lévy, i sobretot perquè es recolzava en la musculatura dels militants comunistes francesos, que feia anys que treballaven en la clandestinitat. Eren gent molt diversa ideològicament però els unia un objectiu comú.

Un país ocupat, i Catalunya ho és, necessita un pla de treball ben elaborat, i una doble organització interior i exterior amb funcions definides. Aquest és un treball de professionals que comparteixin les idees nuclears del projecte, no de polítics vinculats a la dinàmica dels partits. Els polítics són els reis de les paraules, venen joies d'acurat disseny, però quan passen als fets gairebé tot queda en bijuteria.

L'objectiu és molt clar: es tracta simplement de recuperar la il·lusió del que va poder ser i no va ser. El 2 de març de 2018 el president Puigdemont va fer unes declaracions a *The Guardian* en les quals afirmava: "El Consell de la República és com un govern en l'exili. No és un "govern a l'ombra". Preferim treballar en un espai lliure, sense amenaces ni temors. Actuarem sense els problemes de la justícia o de la policia espanyola. És un gabinet o un govern que ha de representar la nostra realitat política. Volem governar amb la gent, no per a la gent".

Ara se'ns presenta l'oportunitat de fer creu i ratlla. Com a soci adherit espero rebre la convocatòria d'eleccions i el mecanisme per a fer el vot fàcil, no perquè sigui un jeroglífic (com acostuma a succeir curiosament en aquestes

opaques institucions).

Jo votaré per a presidir el Consell a Jordi Domingo. Conec el seu perfil professional, la seva trajectòria i el seu tarannà. Es mou amb suficiència a l'espai internacional (aspecte clau). Sé que va sofrir les andanades de l'Estat quan tot just es parlava del rastreig viscós amb espies electrònics. Sé de la seva obstinació a recuperar el prestigi del Consolat de Mar, i de com l'espanyolisme col·laboracionista de sempre ha impedit el seu ressorgiment. És un independentista independent. Només li demano que no posi cordons sanitaris a la seva obstinació i que s'esforci a reconstruir la xarxa d'organitzacions territorials de l'interior.

A més té coratge, una cosa poc corrent en aquests temps.